

Justitiedepartementet

Mittuniversitetet
851 70 Sundsvall

Uppdrag till Mittuniversitetet att utvärdera användningen av de särskilda medlen till partierna för informationsinsatser inför 2014 års allmänna val

Regeringens beslut

Regeringen uppdrar åt Mittuniversitetet att utvärdera användningen av de särskilda medlen till partierna för informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet och de nationella allmänna valen 2014. Mittuniversitetet ska analysera hur partierna använt medlen, vilka väljargrupper som nåtts av informationsinsatserna samt undersöka om insatserna påverkat mottagarna att i ökad utsträckning rösta eller på annat sätt delta i politiken.

I uppdraget ingår att göra jämförelser med tidigare forskning om de politiska partiernas valinformation till väljarna. Mittuniversitetet ska beakta att även Valmyndigheten genomför informationsinsatser.

Mittuniversitetet får för uppdragets genomförande använda 1 000 000 kronor under 2014. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 1, anslaget 6:1, anslagspost 7 Särskilda medel till partierna för informationsinsatser inför 2014 års val. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet senast den 1 september 2014.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Justitiedepartementet) senast den 31 mars 2015. En ekonomisk redovisning ska lämnas till Kammarkollegiet senast den 30 juni 2015. Vid samma tidpunkt ska även medel som inte har utnyttjats återbetalas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Skälen för regeringens beslut

Under 2014 är det allmänna val vid två tillfällen. Den 25 maj är det val till Europaparlamentet och den 14 september är det val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige. Regeringen har i samband med flera tidigare Europaparlamentsval samt nationella allmänna val beviljat de politiska partierna särskilda medel för informationsinsatser i syfte att öka valdeltagandet. Satsningarna har sitt ursprung i ett sjunkande valdeltagande i såväl val till Europaparlamentet som i val till riksdagen, kommun- och landstingsfullmäktige. Valdeltagandet har varit särskilt lågt i vissa grupper av röstberättigade, t.ex. bland unga och utrikes födda. Under perioden 1973–1982 låg valdeltagandet i riksdagsval över 90 procent. Sedan dess har valdeltagandet legat på en lägre nivå. I riksdagsvalet 2002 var valdeltagandet nere på 80 procent. De senaste två nationella allmänna valen har dock inneburit ett trendbrott och valdeltagandet har stigit. I 2010 års riksdagsval röstade 85 procent av de röstberättigade, vilket innebar en ökning med 5 procentenheter i förhållande till 2002 års val. I det senaste Europaparlamentsvalet bröts för första gången den nedåtgående trenden för svenskt deltagande i Europaparlamentsval. I Europaparlamentsvalet 2009 uppgick det svenska valdeltagandet till 46 procent, vilket innebar en ökning med 8 procentenheter jämfört med 2004 års val. Trots ökningarna finns det fortfarande stora skillnader i valdeltagande. Andelen röstande är betydligt lägre bland unga och utrikes födda. Skillnaderna i valdeltagande mellan olika grupper är dessutom mer påtagliga i Europaparlamentsvalen än i de nationella allmänna valen.

Tidigare satsningar med att ge särskilda medel till partierna för informationsinsatser har på uppdrag av regeringen utvärderats av oberoende utredare för att undersöka åtgärdernas användning och spridning. Den satsning som genomfördes inför 2010 års allmänna val utvärderades av Mittuniversitetet (*Från dörrknackning till gröna pajasnåsar – En studie av riksdagspartiernas informationsinsatser inför valet 2010*).

Regeringen anser att ett högt och jämlikt valdeltagande är viktigt. För att säkerställa att information om de allmänna valen når ut till olika grupper i samhället har 45 miljoner kronor avsatts som särskilda medel till partierna för informationsinsatser inför Europaparlamentsvalet och de nationella allmänna valen 2014. Med medlen ges partierna ökade möjligheter att nå ut till olika grupper där valdeltagandet traditionellt sett är lägre än bland röstberättigade i övrigt. Totalt 44 miljoner kronor har delats ut till partierna (*Regleringsbrev för budgetåret 2014 avseende anslag 6:1 Allmänna val och demokrati*, Ju2013/8507/D). I det sammanhanget har regeringen aviserat att en utvärdering kommer att genomföras inom ramen för satsningen och har för detta ändamål reserverat 1 000 000 kronor av de avsatta medlen. Partierna ska senast den 15 december 2014 lämna en redovisning av hur medlen använts.

Regeringen anser att en utvärdering är viktig för att förbättra kunskapsunderlaget för att bedöma vilka informationsinsatser som kan påverka benägenheten att rösta. Vidare är en utvärdering väsentlig för att regeringen ska kunna bedöma behovet av framtida satsningar inför kommande allmänna val.

På regeringens vägnar

Birgitta Ohlsson

Paula Blomqvist

Kopia till:

Statsrådsberedningen/SAM/EUK
Justitiedepartementet/L6
Finansdepartementet/BA
Utbildningsdepartementet/UC/UH
Kammarkollegiet